

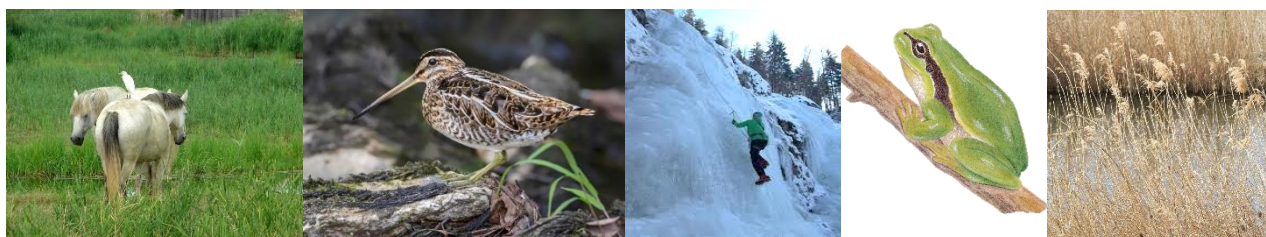

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV
Slovenije

KVIZ SKUPNOSTI NARAVNIH PARKOV SLOVENIJE ŽIVLJENJE V IN OB VODI

Ponovno pozdravljeni mladi parkoslovci – raziskovalci naravnih parkov Slovenije!

Dobrodošli v pestrem vodnem svetu.

Pred vami je 3. in zadnji sklop nalog, kjer boste raziskovali pomen in vlogo vode za življenje. Tokrat se boste podali v odkrivanje vodnega sveta Naravnega rezervata Škocjanski zatok, Krajinskega parka Goričko, Krajinskega parka Kolpa, Krajinskega parka Lahinja in Krajinskega parka Logarska dolina. V pomoč naj vam bodo povezave do spletnih strani posameznega naravnega parka.

Vsaka naloga ima geslo. Ko boste opravili vse naloge in zbrali vsa gesla, boste lahko sestavili končno geslo kviza in si prislužili priznanje Parkoslovec ali Parkoslovka šolskega leta 2024/2025.

Obilo zabave pri raziskovanju življenja v in ob vodi!

KRAJINSKI PARK GORIČKO

Izvir mineralne vode

www.park-goricko.org

Goričko je gričevnata pokrajina na skrajnem severovzhodnem delu Slovenije. Valovito površje prepredajo potoki, ki so skozi tisočletja oblikovali široke doline. V teh dolinah so ljudje našli svoj dom in ustvarili čudovito kulturno krajino, polno travnikov, njiv, sadovnjakov in vinogradov. Eden najlepših razgledov se odpira z najvišjega vrha Prekmurja – Sotinskega brega, ki se s svojimi 418 metri dviga nad dolino reke Ledave. Od tam lahko občudujete Ledavsko jezero, največje jezero na Goričkem.

Dolina reke Ledave je lahko odlična izletniška točka za obiskovalce Goričkega. Izlet lahko začnete pri izviru mineralne vode v Nuskovi. Ob drevoredu glavatih vrb se nahaja vrtina, iz katere bruha mineralna voda, ki je ujeta globoko pod zemljo. Na tej točki se prične tudi tematska pot Pot čuka in puščavnika, krožna pot, ki vas popelje skozi mozaično kulturno krajino Goričkega ob reki Ledavi.

A	B	C	Č	D
E	F	G	H	I
J	K	L	M	N
O	P	R	S	Š
T	U	V	Z	Ž

Naloga:

Ob reki Ledavi živi žabica Regica. Regica je odlična plezalka in s svojimi lepljivimi prstki zlahka premaga še tako težke ovire. Tokrat skače po črkovni mreži. Reši namige spodaj in ji sledi po črkovni mreži. Zaporedje črk od prvega do zadnjega skoka ti bo razkrilo besedo, s katero domačini poimenujejo mineralno vodo. Pri reševanju si pomagajte z zapisom na povezavi

<https://www.park-goricko.org/vsebina/437/Geoloske-posebnosti>

	GESLO:
Potovanje po črkovni mreži začnete na polju v 4. stolpcu, ki je desno od edinega šumnika v besedi "šklojca" (prekmurska beseda za jabolčni krhelj).	
Naslednje polje v mreži je začetnica reke, ob kateri živi Regica.	
To polje žabica obišče dvakrat. Katero polje je to, vam razkrije začetnica države, ki meji na Goričko na zahodni strani.	
Zdaj žabica potuje proti jugu, do polja, kjer je črka, ki je hkrati tretja črka v imenu najvišjega vrha na Goričkem.	
V naslednjem polju, ki ga obišče žabica, je črka, na katero se začne vrsta vrbe in dekliško ime.	
Na naslednjem polju je črka, s katero se začne ime vasi, ki jo morate obiskati, če se podate na tematska pot Pot čuka in puščavnika.	
Zadnje polje, ki ga Regica obišče, je že bilo obiskano.	

KRAJINSKI PARK KOLPA

Kako jezovi in klimatske spremembe oblikujejo življenje v reki Kolpi?

<https://www.kp-kolpa.si/>

Krajinski park Kolpa je zavarovano območje narave, veliko 43 km². Najpomembnejša naravna vrednota parka je reka Kolpa, ki leži na skrajnem jugovzhodu države. Je čista, topla in biotsko bogata reka, v kateri se v poletnih mesecih lahko kopamo in po njej čolnarimo. V reki Kolpi živi veliko različnih vrst rib, školjk, polžev in drugih vodnih živali.

Že od nekdaj Kolpa in človek živita v sožitju. Človek je zgradil jezove na reki kot majhne pregrade, ki pomagajo pri usmerjanju vode in so v preteklosti služili ljudem pri pogonu mlinov, žag. Danes je mlinarska in žagarska obrt ob reki opuščena, jezovi propadajo. Propadanje jezov vpliva na življenje v reki. Ob klimatskih spremembah, ki imajo za posledico višanje temperatur rečne vode, velika nihanja gladine vode, nižji spomladanski višek vode (ni snega, ki bi se topil), si moramo prizadevati nekatere jeze obnoviti.

NALOGA: Reši naslednja vprašanja.

Prva črka vsakega odgovora bo tvorila geslo,

ki označuje pomembno dejanje, povezano z vodo in jezovi.

1. Katera je prepoznavna barva reke Kolpe in je posledica odseva narave in čistosti vode?

Namig: Ta barva je značilna za reke, ki tečejo skozi gozdnata in naravna območja.

— — — — —

2. Kako imenujemo proces, ki povzroča dvig temperature ozračja in vpliva na podnebje?

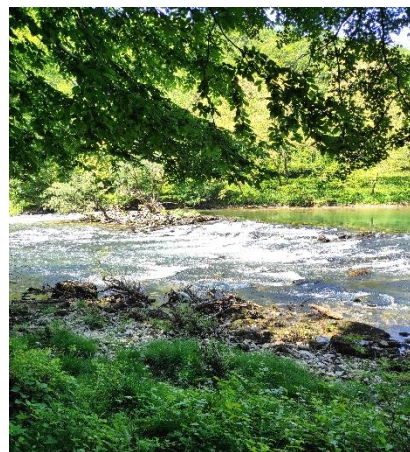
Namig: Ta proces povzroča spremembe v temperaturi vode in okolju.

___ B ___ G ___ OZRAČJA

3. Kako imenujemo skupino vodnih živali, med katere sodijo som, ščuka in postrv?

Namig: Te živali imajo plavuti in dihaajo s škrgami.

___ E

4. Kako imenujemo proces zadrževanja vode za jezom, ki omogoča zbiranje večje količine vode na enem mestu?

Namig: To je pomemben proces, ki omogoča oskrbo z vodo in uravnavanje pretoka reke.

___ M ___ C ___

5. Kako imenujemo proces, pri katerem ribe odlagajo jajčeca, običajno v mirnejših vodah nad jezom?

Namig: Ta proces je ključnega pomena za razmnoževanje rib.

___ T ___

6. Kako imenujemo rastline, kot je račja zel ali vodna kuga, ki se zaradi ugodnih pogojev, povezanih s segrevanjem vode, hitro širi in izpodriva avtohtone vrste?

Namig: Te rastline niso naravno prisotne v okolju in lahko povzročajo škodo ekosistemu. Pomagaj si s prispevkom na spletu:

https://lokalno.svet24.si/2012/09/28/85688/clanek/Vodna_kuga_dusi_Kolpo_krivi_akvaristi/

___ V _____ RASTLINA

7. Kako se imenuje jez ob mlinu v obkolpskem kraju Prelesje? Jez je primerno obnovljen in omogoča ribam prehajanje tako dolvodno kot gorvodno?

___ R _____ JEZ

8. Kako imenujemo tradicionalno dejavnost, kot sta mlinarstvo in žagarstvo, ki sta bila nekoč pomembna ob reki Kolpi, danes pa zamirata?

Namig: Te dejavnosti so bile povezane z uporabo naravnih virov, kot so voda in les.

___ T

GESLO:

--	--	--	--	--	--	--	--

J	E	Z
---	---	---

KRAJINSKI PARK LAHINJA

Vloga mokrišč v življenju rastlin, živali in človeka

KRAJINSKI PARK LAHINJA se nahaja v Beli krajini na JV Slovenije in je znan po svoji neokrnjeni naravi, bogati kulturni dediščini flori in favni. Osrednji element parka je reka Lahinja, ki vijuga skozi krajino in oblikuje številna mokrišča, poplavne ravnice, kraške jame in izvire. Park je izjemna destinacija za ljubitelje narave saj nudi številne poti za sprehode, opazovanje ptic in raziskovanje naravnih ter kulturnih bogastev. Mokrišča, ki jih reka Lahinja oblikuje je prebivališče ogrožene štirinožne živali. Z rešitvijo nalog in končnega gesla boš ugotovil o kateri živali govorimo.

NALOGA: Reši uganko in uporabi 5. črko rešitve za 1. črko gesla.

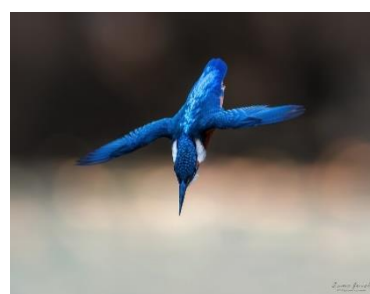
V parku od daleč kraljevsko modra se blešči.

Nekdo na veji nad vodno gladino sedi.

Naenkrat se kot puščica v vodo izstreli...

Kdo je to ?

--	--	--	--	--	--	--	--

NALOGA: Obkroži pravilno trditev in uporabi obkroženo črko za nadaljevanje gesla.

Kaj je temeljna naloga mokrišč poleg ohranjanja biotske raznovrstnosti?

- o) Močvirja vpijajo vodo kot goba in preprečujejo, da bi voda poplavela bližnja območja
- r) Močvirja povečujejo količino vode
- i) Močvirja povzročajo suše

Zakaj misliš, da so močvirja tako pomembna za živali?

- f) Ker je tam dosti vode za pitje
- č) Ker so polna hrane in nudijo zavetje pred plenilci
- n) Ker tam rastejo visoka drevesa

Katere vrste rastlin rastejo v močvirju in so pomembne za ptice?

- l) Drevesa
- z) Trave z gora
- v) Trstičje in vodne lilije

Kako se imenuje ptica, ki lahko stoji čisto pri miru v vodi in lovi ribe?

- p) Vodomec
- i) Čaplja
- c) Lastovka

Kako se imenuje ptica ki se med gibanjem in hranjenjem nenehno pozibava?

- a) Kozica
- r) Puklež
- g) Sloka

Kako žabe lovijo svojo hrano?

- e) S skakanjem na plen
- d) S taktiko zasledovanja
- s) Z dolgim lepljivim jezikom

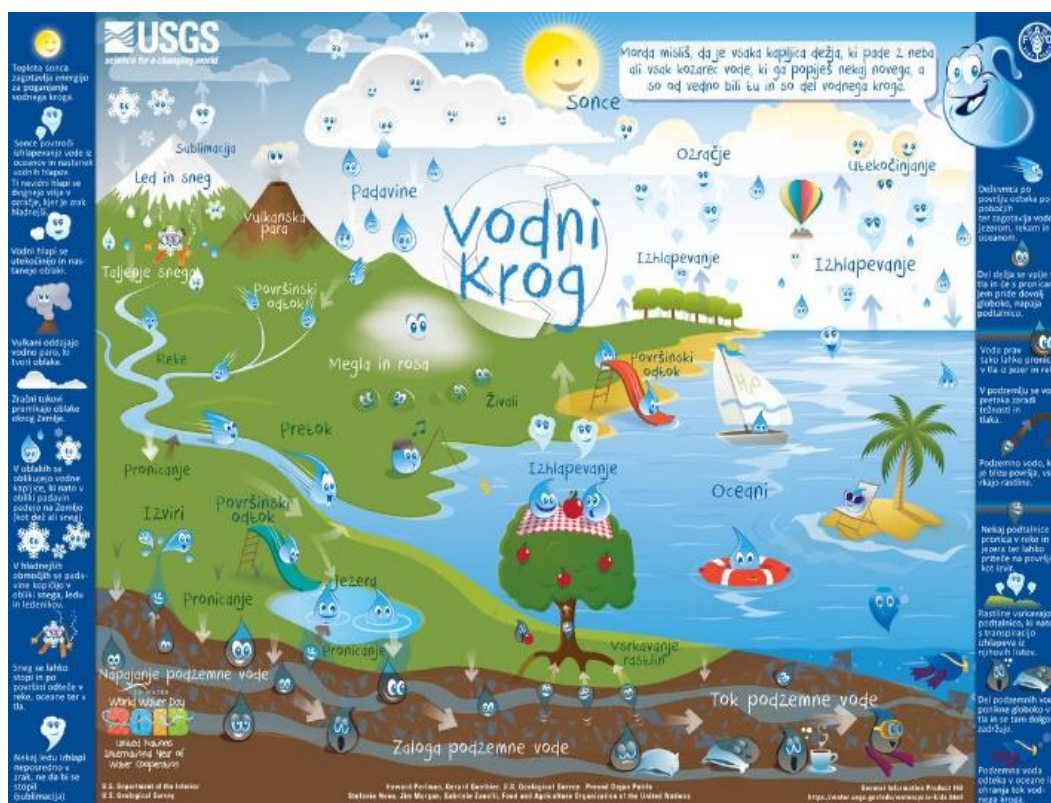
--	--	--	--	--	--	--	--	--

KRAJINSKI PARK LOGARSKA DOLINA

Vodni krog in življenje v ekstremnih razmerah

<https://www.logarska-dolina.si/slo>

Voda v svojih različnih pojavnih oblikah že skozi celotno evolucijo zemlje oblikuje zemeljsko površje. Tako poteka stalno izmenjavanje vode znotraj hidrosfere, od neba k zemlji in nazaj - med ozračjem, vodo v zemlji, površinsko vodo, podtalnico in rastlinami. Vse to omogoča življenje na zemlji, življenje rastlinskimi in živalskimi vrstami.

Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Voda>

V Krajinskem parku Logarska dolina se voda večinoma pojavlja v obliki večjih in manjših pretežno hudourniških potokov ter stoječih mlak. Na njeni poti jo najdemo v mirnem in deročem toku ter kot padce čez strme skale v obliki slapov. Najbolj poznana je reka Savinja, glavna vodna žila, ki povezuje kraje od njenega izvira pod Okrešljem, pa vse do izliva v reko Savo pri Zidanem mostu. Pozimi se tekočemu agregatnemu stanju vode pridružita še snežna odeja in led. Vodo v različnih pojavnih oblikah dobimo v obliki padavin in z izparevanjem. Če je padavin v kratkem časovnem obdobju preveč, lahko nastanejo obsežne poplave, snegolom in žledolom, kar pa vpliva na življenjske pogoje vseh živih bitij.

Krajinski park Logarska dolina je poznan po številnih slapovih, kjer se voda silovito vrže čez skalne stene in prepade ter pot nadaljuje naprej v obliki potokov ali pa ponikne, kot je to v primeru najbolj znanega slapa v Logarski dolini, slapa Rinka. Preden se razlije po skalah in ponikne, se zliva v majhno kotanjo v obliki tolmana. Tu so zaradi močnega pritiska padajoče vode in stalnega odtekanja, najbolj ekstremne življenjske razmere za živa bitja. Vendar tudi v takih razmerah izjemoma najdemo živalske vrste kot so pupki in redki nevretenčarji.

Življenjski prostor pupkov v vodah je v času parjenja, od aprila do junija, kjer ni rib ali pa

tam, kjer je več vodnega rastlinja in najdejo ustrezna skrivališča. Na kopnem se zadržuje v senčnih in vlažnih predelih.

Odnosi med živimi bitji v naravi so uravnoteženi in tudi v odnosu do njihovih habitatov. So torej v ravnovesju – v harmoniji. Tako so tudi živa bitja v okoljih, kjer je težje preživeti, skozi evolucijo razvila prilagoditvene sposobnosti na težje življenjske razmere.

Ali veste:

- Da je na območju Krajinskega parka Logarska dolina 33 slapov, ki v mrzlih zimskih dneh zaledenijo in omogočajo ledno plezanje;
- Da so zaledeneli slap Rinka preplezali 4 domači alpinisti v februarju 1998. Preplezali so ga v 10 urah. Plezanje je bilo tvegano zaradi možnosti odloma sveče;
- Da imajo pupki izredno sposobnost regeneracije poškodovanih ali odtrganih udov in prstov. Spomladi in poleti se lahko prst regenerira že v nekaj tednih.

Naloga: Iz modro obarvanih odstavkov poiščite in v prazna polja vpišite manjkajoče besede in dobili boste končno geslo.

GESLO:

O	D					K							
-	D	A	R										E

Viri:

<https://www.ckff.si/icvds/vrste-dvozikv/lissotriton-vulgaris>
<https://www.slovenskestene.si/>
<https://plezanje.net/alpinizem/slapovi/drzava/slovenija;obmocje=kamnisko-savinjske-alpe>
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Voda>
https://planinskivestnik.com/javno/vsebinska/pv_2019_02_web.pdf (str. 10,11)

NARAVNI REZERVAT ŠKOCJANSKI ZATOK

Zibajoč se v vetru

Naravni rezervat Škocjanski zatok je 122 ha veliko sredozemsko mokrišče na izlivu rek Rižane in Badaševce, zadnja priča otoške preteklosti mesta Koper in izjemnega pomena zaradi bogate favne in flore ter mnogih redkih in ogroženih vrst. Rezervat sooblikujeta polslana laguna, obdana z rastišči slanuš in trstičjem ter sladkovodno močvirje z vlažnimi in močvirnimi travniki, mlakami in toploljubnimi grmišči. Posebnost rezervata je podolsko govedo in kamarški konji, ki pomagajo ohranjati primerno vegetacijo ter obujajo spomine na preteklost, ko je bilo sožitje med človekom in živaljo del vsakdana.

Foto: Miroslav Kastelic

Voda oblikuje življenje v Škocjanskem zatoku ter povezuje in ohranja številne rastlinske in živalske vrste. Med pomembnejšimi rastlinami je navadni trst (*Phragmites australis*), ki ustvarja značilno življenjsko okolje – trstičje. To mnogim vrstam nudi prostor za prehranjevanje, gnezdenje in skrivališče.

Da boš to okolje še bolje spoznal/a, dopolni manjkajoče črke v besedilu. Sivo obarvane črke vnesi v okenca po vrsti, da odkriješ končno geslo. Pri reševanju naloge si lahko pomagaš:

<https://skocjanski-zatok.org/narava/sladkovodna-zivljenska-okolja/sestoji-trsticja/>

Navadni trst je močvirska ali vodna rastlina s s _ _ _ _ _ listi ter _ _ _ _ _ č n i m in votlim stebлом. Lahko zraste do 4 metre v višino.

V trstičju so našle svoj življenjski _ _ _ _ _ mnoge ptice, med njimi so: rakar, trstnice in _ _ _ _ _ c _ , ki rada oponaša trstičje s svojim navzgor obrnjenim dolgim kljunom, kar ji omogoča učinkovito skrivanje.

Foto: Miroslav Kastelic

Foto: Bojana Lipej

Navadni trst ima veliko »čistilno« moč, zato ga uporabljajo v _ _ _ _ _ h čistilnih napravah.

V Škocjanskem zatoku se pojavljata dva tipa trstičja: sladkovodno in somorno. Razlikujeta se predvsem po tem, da v podrasti s o _ _ _ _ _ trstičja rastejo slanuše.

V preteklosti so to rastlino uporabljali za n _ _ _ _ _ ograjo, za prekrivanje _ _ _ _ _ in kot gradivo za _ _ _ _ _ č n e _ p _ _ _ _ _ predmete, kot so košare, cekarji, glasbila, papir, in drugi pripomočki.

Geslo ti bo razkrilo, kako imenujemo rastline, ki nam zagotavljajo hrano, zdravila, surovine za oblačila, gradbeni material in druge vsakodnevno uporabne izdelke.

GESLO:

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV Slovenije

ŽIVLJENJE V IN OB VODI

Čestitamo, uspelo vam je! Rešili ste vse naloge tretjega sklopa. S tem ste dobili pet gesel, ki jih vnesite v spodnje kvadratke in sestavite končno geslo tretjega sklopa.

KRAJINSKI PARK GORIČKO

			5			
--	--	--	---	--	--	--

KRAJINSKI PARK KOLPA

					1						
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

KRAJINSKI PARK LAHINJA

					6											7		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

KRAJINSKI PARK LOGARSKA DOLINA

			2												
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

-

											3	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

NARAVNI REZERVAT ŠKOCJANSKI ZATOK

4														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KONČNO GESLO TRETJEGA SKLOPA:

...

1	2		3	4	5	6	7
---	---	--	---	---	---	---	---

SKUPNOST NARAVNIH PARKOV Slovenije

SKUPNO GESLO KVIZA ŽIVLJENJE V IN OB VODI (Šolsko leto 2024/2025):

Prepiši črke iz gesel prvega, drugega in tretjega sklopa in dobil boš skupno geslo kviza.

A, pozor! Če iz obarvanih kvadratkov še enkrat prepíšeš črke, dobiš še skrivno geslo letošnjega kviza!

GESLO 1. SKLOPA

--	--	--	--	--	--	--

GESLO 2. SKLOPA

--	--

--	--

--	--	--	--	--

--	--

--	--	--	--	--

GESLO 3. SKLOPA

SKRIVNO GESLO:

--	--	--	--

--	--

--	--

ČESTITKE! Postal si parkoslovec/parkoslovka šolskega leta 2024/2025!

